

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobců: **a) Z. O., b) A. O., c) nezl. S. O., a d) D. O.**, nezletilá žalobkyně c) zastoupena žalobcem b) jako zákonným zástupcem, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, ve věci žalob proti rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 9. 2012, č. j. OAM-126/LE-LE05-ZA04-2012, ze dne 3. 10. 2013, č. j. OAM-127/LE-LE05-ZA04-2012 a ze dne 2. 10. 2013, č. j. OAM-128/LE-LE05-ZA04-2012, o návrhu žalobců na přikázání věci jinému soudu,

t a k t o :

Věc vedená u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 62 Az 4/2013 **se p ř i k a z u j e** Krajskému soudu v Praze.

O d ů v o d n ě n í :

[1] V záhlaví označenými rozhodnutími neudělil žalovaný žalobcům mezinárodní ochranu podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalobci proti výše citovaným rozhodnutím žalovaného brojili správními žalobami, a to u místně příslušného Krajského soudu v Ostravě, jenž usnesením ze dne 14. 11. 2013, č. j. 62 Az 4/2013 – 12, spojil žaloby ke společnému řízení, vedenému pod sp. zn. 62 Az 4/2013. Dne 9. 1. 2014 obdržel Nejvyšší správní soud prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě návrh žalobců na přikázání věci jinému než místně příslušnému soudu podle § 9 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), konkrétně soudu příslušnému podle aktuální adresy žalobců.

[2] Vyjádřením ze dne 2. 12. 2013 vyslovil žalovaný souhlas s tím, aby se s ohledem na hospodárnost celého řízení a z důvodu vhodnosti konalo řízení u jiného než místně příslušného soudu.

[3] Podle § 9 odst. 2 s. ř. s. platí, že Nejvyšší správní soud může věc přikázat jinému než místně příslušnému krajskému soudu, je-li to pro rychlost nebo hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu vhodné.

[4] Tato tzv. delegace vhodná představuje průlom do zásady zákonného soudce, vyjádřené v článku 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod tak, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu a soudce stanoví zákon. Místní příslušnost soudu určená procesními předpisy je tedy základní pravidlo, které je promítnutím dělby činnosti uvnitř soudní soustavy mezi jednotlivými články tak, aby věci byly projednávány tam, kde jsou pro to dány nejlepší předpoklady.

[5] V otázce tzv. delegace vhodné již existuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu. Rozšířený senát se k tomuto institutu vyjádřil v usnesení ze dne 22. 4. 2004, č. j. Nad 138/2003 - 26, publ. pod č. Sb. NSS 305/2004, takto: *„Delegace vhodná je výjimkou ze zásady trvání místní příslušnosti a z ústavní zásady zákonného soudu a soudce, a proto k ní lze přistoupit pouze v těch ojedinělých případech, v nichž by projednání věci jiným než místně příslušným krajským soudem znamenalo z komplexního pohledu hospodárnější, rychlejší či po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější posouzení věci. Skutečnost, že žadatel o azyl má místo pobytu mimo obvod místně příslušného krajského soudu a ve věci požaduje nařídit jednání, proto není sama o sobě důvodem postačujícím pro přikázání věci z důvodu vhodnosti podle § 9 odst. 2 s. ř. s.“*

[6] Obdobný názor na věc již opakovaně zaujal Ústavní soud, např. v nálezu ze dne 2. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 938/10: *„Zásada zákonného soudce představuje jednu ze základních záruk nezávislého a nestranného soudního rozhodování v právním státě a podmínku řádného výkonu té části veřejné moci, která byla soudům ústavně svěřena. Předpokladem přikázání věci z důvodu vhodnosti podle § 12 odst. 2 o. s. ř. je, aby pro takové rozhodnutí byly splněny podmínky v tomto ustanovení uvedené. Jak již Ústavní soud uvedl ve svých (citovaných) rozhodnutích, lze souhlasit s tím, že předpokladem uvedeného postupu je (typicky) existence okolností, jež umožňují hospodárnější a rychlejší projednání věci, či po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější projednání věci jiným, než podle zákona příslušným soudem (náleze Ústavního soudu ze dne 7. 10. 1996 sp. zn. IV. ÚS 222/96, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 6, str. 201). Na straně druhé Ústavní soud zdůrazňuje, že přitom je však třeba mít na zřeteli, že obecná místní příslušnost soudu, který má věc projednat, je zásadou základní a případná delegace příslušnosti jinému soudu je toliko výjimkou z této zásady, kterou je třeba vykládat restriktivně (náleze Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2001 sp. zn. I. ÚS 144/2000, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 24, str. 281)“.*

[7] Z požadavků formulovaných judikaturou tedy zřetelně vyplývá, že podmínky pro delegaci vhodnou je nutno interpretovat restriktivně a výjimku z pravidla lze připustit pouze tehdy, je-li to z komplexního pohledu hospodárnější, rychlejší či spolehlivější pro náležité posouzení věci. Jinými slovy, k základnímu důvodu musí přistoupit další důvody a naléhavé zájmy, které výjimečně a zcela ojediněle převáží ústavní zásadu zákonného soudce a soudu.

[8] Úlohou Nejvyššího správního soudu v této věci je tedy posoudit, zda jsou dány důvody pro výjimečné použití institutu delegace vhodné a rozhodnout, zda by řízení u

pokračování

soudu příslušného podle aktuálního místa pobytu žalobců, jímž by v nyní posuzované věci byl Krajský soud v Praze, bylo z komplexního pohledu na věc hospodárnější, rychlejší nebo spolehlivější, než řízení u nyní příslušného Krajského soudu v Ostravě.

[9] Žalobci svůj návrh odůvodňují tím, že se nedávno přestěhovali do obce V. (okres M.) a nemají dostatek finančních prostředků pro dojíždění do Ostravy. Navrhují proto delegaci věci k soudu příslušnému dle jejich aktuální adresy. Vzhledem k sídlu žalovaného správního orgánu (Praha) a bydlišti všech žalobců (a současně pracovišti některých z nich) v obci V. v okrese M., je třeba konstatovat, že by účastníci předmětného řízení byli skutečně od Krajského soudu v Ostravě značně vzdáleni (376, resp. 406 km). Je tedy zjevné, že přesunem do Prahy by se soud účastníkům značně přiblížil. Samotná vzdálenost účastníků od sídla soudu a s tím spojené zvýšené finanční náklady např. na dopravu by však jako důvod pro přikázání věci k jinému soudu samy o sobě nepostačovaly (shodně viz usnesení zdejšího soudu ze dne 14. 11. 2012, č. j. Nad 90/2012 – 67).

[10] K předcházejícím skutečnostem ale přistoupily další zásadní aspekty, které vzal soud při svém rozhodování v úvahu. V první řadě jde o majetkové poměry žalobců, kteří osvědčili nedostatek finančních prostředků pro dojíždění do Ostravy (např. za účelem účasti při jednání). Další rozhodující okolností je fakt, že Krajský soud v Ostravě v dané věci sice již provedl některé přípravné úkony, ale ústní jednání ve věci dosud neproběhlo, takže by přesunem nemělo dojít ke zdržení věci. Stranou nemůže zůstat ani specifická povaha řízení ve věci mezinárodní ochrany, v němž se mohou zkoumat aktuální místní poměry účastníků řízení. V úvahu je třeba vzít i kladný postoj žalovaného, jenž s ohledem na celkovou hospodárnost řízení vyslovil s přikázáním věci jinému soudu souhlas.

[11] Kumulace všech výše zmíněných faktorů tedy vede zdejší soud k závěru, že z komplexního pohledu by řízení u Krajského soudu v Praze skutečně bylo hospodárnější a celkově vhodnější, a to nejen pro žalobce, ale i pro žalovaného. Nejvyšší správní soud tedy usoudil, že v tomto případě jsou naplněny zákonné i judikatorní požadavky pro tzv. delegaci vhodnou, odůvodňující výjimečné použití tohoto institutu. Zároveň však soud připomíná, že § 9 odst. 2 s. ř. s. o přikázání jinému soudu z důvodu vhodnosti je třeba vykládat a aplikovat restriktivně a v souladu s ustálenou rozhodovací činností Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu jako výjimku z ústavní zásady zákonného soudu a soudce.

[12] Ze všech popsaných důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 9 odst. 2 s. ř. s. tak, že řízení o nyní posuzované věci se přikazuje Krajskému soudu v Praze. Rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o této otázce jsou dotčené soudy vázány.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2014

JUDr. Vojtěch Šimíček

Nad 6/2014

předseda
senátu